

2026-06-30

**Lietuvos Respublikos Seimo IV (pavasario) sesijos
svarbesnių sprendimų teisėkūros srityje išankstinė apžvalga
(2026 m. kovo 10 d. – birželio 26 d.)**

Turinys

Įvadas.....	1
SEIMO PRIIMTI SVARBESNI ĮSTATYMAI, KITI TEISĖS AKTAI	5
APLINKOS APSAUGA, TERITORIJŲ PLANAVIMAS, ŽEMĖS ŪKIS	5
BIUDŽETAS, MOKESČIAI, AUDITAS	7
EKONOMIKA, ENERGETIKA	9
EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO POLITIKOS KLAUSIMAI	10
NACIONALINIS SAUGUMAS, KRAŠTO APSAUGA	12
SOCIALINĖ APSAUGA	14
SVEIKATOS APSAUGA	15
ŠVIETIMAS, KULTŪRA, SPORTAS	16
TEISĖ IR TEISĖTVARKA.....	18
ŽMOGAUS TEISIŲ KLAUSIMAI	20
VALSTYBĖS VALDYMAS IR SAVIVALDA	21

Įvadas

2024–2028 m. kadencijos Lietuvos Respublikos Seimo IV (pavasario) sesija prasidėjo 2026 m. kovo 10 d., iki birželio 26 d. buvo surengti 52 Seimo posėdžiai.

Apžvelgiami svarbesnieji Lietuvos Respublikos Seimo IV (pavasario) sesijos sprendimai teisėkūros srityje.

Valstybės saugumas, gynyba

Lietuvos kariuomenės Kapčiamiesčio karinio poligono ir Kapčiamiesčio karinio mokymo teritorijos įstatymu sudaromos teisinės sąlygos įsteigti naują karinį poligoną ir sukurti jo efektyvaus naudojimo infrastruktūrą. Naujas poligonas, kuriame galėtų treniruotis brigados dydžio

vienetas, būtinas norint iki 2030 m. išvystyti nacionalinę diviziją, priimti daugiau sąjungininkų pajėgų ir sustiprinti priešo atgrasymą, o prirėkus ir gynybą strateginiame ruože ties Suvalkų koridoriumi.

Lietuvos kariuomenės Tauragės karinio poligono ir Lietuvos kariuomenės Šilalės karinio poligono įstatymo pakeitimais išplečiama esama Lietuvos kariuomenės Tauragės karinio poligono teritorija Jurbarko rajono savivaldybės teritorijoje, karinio poligono plėtrą vykdant tik valstybinės žemės sklypuose ir valstybinėje žemėje. Poligono išplėtimas sudaro sąlygas sukurti jo efektyvų naudojimą užtikrinančią infrastruktūrą, taip pat tolygiau paskirstyti karinius mokymus ir karines pratybas visuose Lietuvos kariuomenės kariniuose poligonuose.

Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo pakeitimais tobulinamas krizių valdymo ir civilinės saugos srities ir susijęs teisinis reguliavimas taip, kad kuo veiksmingiau būtų organizuojami ir atliekami pasirengimas krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų prevencija, likvidavimas ir padarinių šalinimas.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų, karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimais suteikiamas teisinis pagrindas siųsti į tarptautines jūrinio saugumo ir laivybos laisvės užtikrinimo operacijas Hormuzo sąsiauryje iki 40 Lietuvos kariuomenės karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų.

Ekonomika, energetika

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo nauja redakcija modernizuojamas Klaipėdos valstybinio jūrų uosto teisinis reguliavimas, užtikrinant aiškų, nuoseklų ir šiuolaikinius poreikius atitinkantį uosto valdymą..

Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimais siekiama pagerinti verslo sąlygas, skatinti bendrovių plėtrą, užtikrinti suinteresuotųjų asmenų bendrovėje teises, taip pat siekti didinti Lietuvos, kaip verslui palankios jurisdikcijos patrauklumą, panaikinti esamas reguliacinės aplinkos kliūtis bei sudaryti palankias sąlygas investicijų pritraukimui.

Transporto veiklos pagrindų įstatymo pakeitimų pagrindinis tikslas – sudaryti sąlygas kurti modernią, vartotojui patogią ir skirtingas transporto rūšis apjungiančią sistemą, taip pat skatinti viešojo transporto naudojimą ir darnų judumą.

Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimais Viešųjų pirkimų tarnybai pavesta vykdyti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) radijo ir audiovizualinių programų kūrimo, gamybos bei su šiomis veiklomis susijusių pirkimų priežiūrą. Pakeitimai leis užtikrinti nepriklausomą LRT vykdomų programų pirkimų priežiūrą, didinti viešųjų lėšų naudojimo skaidrumą, stiprinti konkurenciją ir atsakomybę pirkimų procese ir sudaryti prielaidas racialesniam ir ekonomiškiesniam valstybės lėšų naudojimui.

Biudžetas, mokesčiai

Akcizų įstatymo pakeitimais siekta dėl karo Artimuosiuose Rytuose sušvelninti tiekimo sutrikimų ir išaugusių naftos kainų pabrangusio dyzelino poveikį gyventojams bei verslui.

Nacionalinio plėtros banko įstatymo nauja redakcija siekiama ILTE paversti visaverčiu Nacionaliniu plėtros banku, galinčiu ne tik administruoti valstybės pavestas priemones, bet ir savarankiškai pritraukti bei teikti finansavimą, t. y. mažinti finansavimo trukumą verslui, energetikai, renovacijai, infrastruktūrai ir kitoms valstybei svarbioms sritims.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo ir Pelnų mokesčio įstatymo pakeitimais, atsižvelgiant į planuojamą įkurti Kapčiamiesčio karinį poligoną ir su juo susietą karinio mokymo teritoriją, numatomas specialus pagreitintas teisinis reguliavimas dėl teritorijų formavimo, privačios žemės ir kito turto paėmimo visuomenės poreikiams, infrastruktūros sukūrimo bei savininkų praradimų atlyginimo.

Juridinių asmenų nemokumo įstatymo pakeitimais siūloma iš esmės skaidrinti ir efektyvinti juridinių asmenų nemokumo bei fizinių asmenų bankroto procesus, reaguojant į Specialiųjų tyrimų tarnybos nustatytas korupcijos rizikas ir praktikoje išryškėjusias spragas.

Socialinė apsauga

Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymu nustatyti vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslus, uždavinius, kryptis, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją šioje politikos srityje. Siekiama sudaryti geresnes sąlygas ir galimybes vyresnio amžiaus žmonių politikos koordinavimui, ypač savivaldybių lygmeniu.

Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais siekiama sustiprinti socialinių paslaugų srities reguliacinę aplinką, siekiant kurti saugias darbo sąlygas socialiniams darbuotojams, rūpintis derama jų kvalifikacija ir atlygiu, sukurti socialinių paslaugų darbuotojų saugos standartą ir kt.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimais sudaryta galimybė asmenims, pavėlavusiems kreiptis dėl senatvės pensijos skyrimo 12 mėnesių ir daugiau, be asmens prašymo padidinti senatvės pensiją, laikant kad šios pensijos skyrimas atidėtas. Tai leistų padidinti senatvės pensiją už maksimalų 60 mėnesių jos atidėjimo laikotarpį.

Darbo kodekso pakeitimais siekiama didinti darbo užmokesčio skaidrumą, stiprinti darbuotojų teisę gauti informaciją apie atlyginimus bei mažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus už tokį patį ar vienodos vertės darbą. Didesnėms organizacijoms numatyta pareiga viešai skelbti informaciją apie vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus.

Darbo kodekso, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo, Teismų įstatymo pakeitimais išplečiamas papildomų poilsio dienų („mamadienių“ ir „tėvadienių“) taikymas tėvams, auginantiesiems vaikus iki 14 metų, taip sudarant geresnes galimybes derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus bei stiprinti tėvų ryšį su paaugliais.

Kiti svarbesnieji priimti įstatymai

Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo pakeitimo įstatymu pertvarkomas nacionalinio visuomeninio transliuotojo valdymo modelis. Siekiama stiprinti LRT valdymo skaidrumą, atskaitomybę, nepriklausomumą ir veiklos efektyvumą, taip pat užtikrinti platesnį visuomenės interesų atstovavimą strateginių sprendimų priėmimo procese. Įstatyme nustatyta nauja LRT tarybos sudarymo tvarka – LRT taryba bus sudaroma iš 15 narių, skiriamų ketverių metų kadencijai. Tarybos sudėtyje didinamas visuomeninių organizacijų ir pilietinės visuomenės atstovų vaidmuo. Pakeitimais taip pat detalizuojami LRT generalinio direktoriaus atsakomybės ir atleidimo iš pareigų pagrindai.

Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimais siekiama suteikti Žurnalistų etikos inspektoriui ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijai teisę duoti privalomus nurodymus tarpininkavimo paslaugų teikėjams pašalinti Visuomenės informavimo įstatyme nurodytą draudžiamą skelbti informaciją arba panaikinti galimybę ją pasiekti. Siūlomas teisinis reguliavimas skirtas stiprinti neteisėtos ir visuomenei žalingos informacijos sklaidos prevenciją skaitmeninėje erdvėje bei užtikrinti veiksmingesnį Europos Sąjungos Skaitmeninių paslaugų akto nuostatų įgyvendinimą.

Švietimo įstatymo pakeitimais mokyklai įtvirtinama pareiga nustatyti mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo ikimokyklinio ugdymo ar bendrojo ugdymo mokykloje tvarką.

Medicinos praktikos įstatymo pakeitimais siekiama sukurti teises prielaidas įsteigti papildomas medicinos rezidentūros vietas, į kurias būtų priimami gydytojai rezidentai, sutinkantys (norintys) po medicinos rezidentūros baigimo tam tikrą laiką dirbti sveikatos priežiūros įstaigoje Lietuvos regione. Tikimasi, kad pakeitimai prisidės prie tolygesnio šeimos gydytojų, gydytojų specialistų pasiskirstymo Lietuvoje, sustiprins sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą regionuose ir sudarys sąlygas gyventojams reikalingą medicinos pagalbą gauti arčiau gyvenamosios vietos.

Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimais siekiama spręsti susidariusią privalomojo sveikatos draudimo įmokų problemą iš Lietuvos ilgiau nei pusmečiui išvykusiems asmenims, teikiantiems savanorišką pagalbą Ukrainos gynėjams.

Naujame **Prisitaikymo prie klimato kaitos įstatyme** įtvirtinta, kad prisitaikymas yra esminė sąlyga siekiant užtikrinti šalies piliečių saugumą bei gerbūvį, todėl būtina nuolat stebėti ir teikti patikimą meteorologinę ir hidrologinę informaciją, reikalingą Lietuvos nacionalinėms reikmėms ir valstybės tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti mažinant neigiamą nepalankių hidrometeorologinių sąlygų poveikį aplinkai ir žmogui. Prisitaikant siekiama kuo mažesnėmis

sąnaudomis sumažinti šiuo metu patiriamų ir ateityje numatomų patirti neigiamų klimato kaitos padarinių grėsmę ir žalą.

Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimais nustatoma pareiga teismams perduoti teismo nuosprendžius dėl nusikalstamų veikų, padarytų vaiko atžvilgiu, Valstybės vaiko teisių pasaugos ir įvaikinimo tarnybai nedelsiant po jų priėmimo. Priėmus įstatymą, Tarnyba turės galimybę savarankiškai identifikuoti vaikus, kurių saugumui ar jų teisių tinkamam užtikrinimui gali kilti grėsmė, ir atitinkamai inicijuoti situacijos vertinimo ar apsaugos priemonių taikymo procesus po priimto apkaltinamojo nuosprendžio dėl su vaiku susijusio asmens veikos.

Seimo statuto pakeitimais Seimo procedūrose įtvirtintas naujas valstybės pažangos atskaitomybės svarstymo modelis: patikslintos komitetų funkcijos svarstant Vyriausybės veiklos prioritetus, nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitą, taip pat sustiprintas Ateities komiteto vaidmuo ilgalaikės valstybės raidos parlamentinėje priežiūroje. Šis pakeitimas svarbus tuo, kad Seimo statute aiškiau apibrėžiama, kaip Seime turi būti svarstomi strateginio pobūdžio atskaitomybės dokumentai.

Vyriausybės įstatymo pakeitimais patikslintas Vyriausybės atsiskaitymo Seimui modelis. Vietoje iki šiol taikytos valstybės pažangos ataskaitos logikos nustatoma kasmetinė pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita. Šiuo pakeitimu siekiama aiškiau atskirti kasmetinį Vyriausybės veiklos rezultatų pristatymą nuo ilgalaikės valstybės pažangos strateginio vertinimo.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimais įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl baterijų ir baterijų atliekų siekiama modernizuoti baterijų atliekų tvarkymo sistemą Lietuvoje.

Karinės jėgos naudojimo įstatymo pakeitimais bus aiškiai reglamentuotas žalos atlyginimas tais atvejais, kai žala atsiranda dėl Lietuvos kariuomenės ar sąjungininkų karinių pajėgų teisėto karinės jėgos panaudojimo prieš bepiločius orlaivius ir kitus autonomiškai arba nuotoliniu būdu valdomus skraidančius objektus.

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimais siūloma nuo 2027 m. sausio 1 d. nustatyti vienodą motinystės išmokos mokėjimo trukmę – 126 kalendorines dienas – visoms pagimdžiusioms moterims, nepriklausomai nuo gimdymo datos, nuo to, ar moteris iki gimdymo pasinaudojo nėštumo ir gimdymo atostogomis, taip pat nuo to, ar naujagimis išgyveno. Papildomos garantijos numatomos šeimoms, kuriose vienam iš tėvų, tėvių ar globėjų nustatytas 75 proc. ar didesnis netekto dalyvumo lygis.

Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimais bus panaikinta teisinė spraga atsiradusi keičiant dalyvumo (buvo negalios) nustatymo sistemą.

Šalpos pensijų įstatymo pakeitimais siekiama ištaisyti atsiradusią spragą, susijusią su asmenimis, kuriems šalpos negalios pensijos buvo paskirtos pagal iki 2016 m. galiojusį reguliavimą. Tuo metu galiojusi tvarka, šalpos pensijų dydį nustatė pagal procentų intervalus, o ne išskaidant dydžius kas 5 procentus.

Rinkimų kodekso konstitucinio įstatymo pakeitimais numatoma užtikrinti aiškesnį, nuoseklesnį ir proporcingesnį teisinį reguliavimą, sudaryti palankesnes sąlygas rinkimų organizavimui ir dalyvavimui juose, stiprinti rinkimų proceso skaidrumą, reglamentuoti rinkimų stebėtojų teisės fiksuoti galimus rinkimų proceso pažeidimus be asmens sutikimo ir kt.

Lygių galimybių įstatymo nauja redakcija atlieps Jungtinių Tautų Asmenų su negalia teisių konvencijos įsipareigojimus – bus daugiau skiriama dėmesio viešųjų paslaugų teikėjų, pardavėjų ir kitų paslaugų prieinamumas asmenims su negalia. Prieinamumas yra bendro pobūdžio *ex ante* pareiga, orientuota į asmenų su negalia grupes.

Vietos savivaldos įstatymo pakeitimų tikslas – nustatyti savivaldybėms galimybę įstatymuose nustatytomis sąlygomis išimtiniais atvejais sudaryti vidaus sandorius ir patikslinti savivaldybių viešųjų paslaugų teikimo ir administravimo tvarką. Savivaldybės turės daugiau galimybių gyventojams nepertraukiamai teikti kokybiškas ir prieinamas viešąsias paslaugas, kas ypatingai aktualu šiuo sudėtingu geopolitiniu laikotarpiu.

Valstybės politikų elgesio kodekso pakeitimais siekiama tobulinti valstybės politikų elgesio tyrimo teisinį reguliavimą. Tikslas – identifikuoti asmenis, kurie kreipiasi į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją, siekiant išvengti anoniminių, apsimestinių skundų nagrinėjimo.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti svarbesnieji projektai

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimų projektas, kuriuo siūloma užtikrinti Konstitucinio Teismo 2025 m. kovo 19 d. nutarimo įgyvendinimą – pašalinti diskriminacinį teisinį reguliavimą, kuriuo kompensacijų išmokėjimas kailinės žvėrininkystės ūkio subjektams buvo siejamas su sąlyga visiškai gražinti lengvatines paskolas, nepaisant to, kad jų gražinimo terminas dar nebuvo pasibaigęs. Projektas nepriimtas, nes Vyriausybė nepateikė išvados.

Ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pakeitimų projektas, kuriuo siekiama įgyvendinti 2020 m. vasario 6 d. Konstitucinio Teismo nutarimą, kuriuo pripažinta, kad ankstesnis Ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas pagal priėmimo tvarką prieštaravo Konstitucijai. Projektas gražintas iniciatoriui tobulinti.

Sporto įstatymo pakeitimų įstatymo projektu siekiama, be kita ko, patikslinti ir teisinį reguliavimą įgyvendinant Konstitucinio Teismo 2025 m. gegužės 21 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos sporto įstatymo kai kurių nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

Pagalbinio apvaisinimo įstatymo pakeitimų ir naujos redakcijos projektai parengti atsižvelgus į Konstitucinio teismo nutarimą kuriuo konstatuotos diskriminacinės galiojančio Pagalbinio apvaisinimo įstatymo nuostatos. 2025 m. balandžio 10 d. Konstitucinis teismas priėmė nutarimą, kuriame konstatavo, kad Pagalbinio apvaisinimo įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį asmenims, esant atitinkamų medicininių priežasčių ir nesant medicininių kontraindikacijų, sveikatos priežiūros paslauga – pagalbiniis apvaisinimas – negali būti teikiama vien dėl to, kad jie nėra sudarę santuokos ar įregistravę partnerystės, vertintinas kaip pagal Konstitucijos 29 straipsnį draudžiamas žmogaus teisių varžymas dėl jų šeiminės padėties.

Svarbus su Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų perkėlimu susijusių teisės aktų priėmimas. Įstatymų projektai, dėl kurių Europos Komisija prieš Lietuvą yra pradėjusi pažeidimo procedūrą: **Miškų įstatymo pakeitimo projektas** (nauja redakcija), **Įstatymo dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo pakeitimo įstatymo projektas**, **Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimų įstatymo projektas**.

Apžvalga parengta pagal Lietuvos Respublikos Seimo komitetų biurų ir Seimo komisijų skyriaus pateiktą informaciją apie IV (pavasario) sesijos svarbiausius sprendimus teiskūros srityje.

SEIMO PRIIMTI SVARBESNI ĮSTATYMAI, KITI TEISĖS AKTAI

APLINKOS APSAUGA, TERITORIJŲ PLANAVIMAS, ŽEMĖS ŪKIS

Prisitaikymo prie klimato kaitos įstatymas Nr. XV-1029. Tai naujas įstatymas, kuriame įtvirtinti pagrindiniai uždaviniai: nustatyti prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos subjektus ir jų kompetenciją; reglamentuoti sisteminių ir nuoseklių su klimato kaita susijusios rizikos Lietuvoje nustatymą ir valdymą; reglamentuoti hidrologinės, meteorologinės ir klimatologinės informacijos ir duomenų rinkimą, teikimą ir naudojimą. Prisitaikymas yra esminė sąlyga siekiant užtikrinti šalies piliečių saugumą bei gerbūvį, todėl būtina nuolat stebėti ir teikti patikimą meteorologinę ir hidrologinę informaciją, reikalingą Lietuvos nacionalinėms reikmėms ir valstybės tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti mažinant neigiamą nepalankių hidrometeorologinių sąlygų poveikį aplinkai ir žmogui.

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 344 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 346 straipsniu įstatymas Nr. XV-1031 ir lydimieji įstatymai. Siekiama sukurti efektyvesnę, konkurencingesnę ir ekonomiškai tvaresnę eksploatuoti netinkamų transporto priemonių atliekų tvarkymo sistemą – suteikiama daugiau lankstumo transporto priemonių gamintojams ir (ar) importuotojams vykdant jiems nustatytas pareigas bei mažina administracinę ir finansinę naštą verslui.

Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1346 ir lydimieji įstatymų projektai. Pertvarkoma Nekilnojamojo turto kadastro veikla, įgyvendinant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimo įstatymą; pašalinamos kliūtys, stabdančios žemės sklypų ir (ar) inžinerinių statinių – kelių registravimą Nekilnojamojo turto registrų informacinėje sistemoje ir pažymėjimą Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje; sudaromos sąlygos sklandesniam pertvarkytų (atidalijimo, padalijimo ar sujungimo būdu) žemės sklypų registravimui ir kt.

Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1254(2) ir lydimasis įstatymo projektas. Užtikrinama, kad erdviųjų duomenų tvarkymas, jų pakartotinis naudojimas ir atvėrimas atitiktų nacionalinio saugumo interesus; pertvarkoma Georeferencinio pagrindo kadastro veikla; optimizuojamos geodezijos, erdviųjų duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijos ir kt.

Fitosanitarijos įstatymo Nr. VIII-1481 pakeitimo įstatymas Nr. XV-884 (nauja redakcija). Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais, reglamentuojami fitosanitarinės priežiūros veiklos pagrindai, privalomieji fitosanitariniai reikalavimai profesionaliems veiklos vykdytojams. Įstatymas parengtas siekiant užtikrinti efektyvesnį augalų kenkėjų plitimo prevencijos bei židinių likvidavimo mechanizmą bei suteikia teisę Augalininkystės tarnybai savarankiškai vykdyti privalomų fitosanitarinių priemonių taikymą, kai žemės valdos savininkai ar valdytojai to neatlieka.

Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 4, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 41, 42, 43, 44, 45 straipsniais įstatymas Nr. XV-1022. Įtvirtintos aiškos pluoštinių kanapių produktų ir gaminių eksporto į ES ir trečiųjų šalių rinkas sąlygos, sukurtas nuoseklus reguliavimas: suvienodintos nuostatos dėl produktų saugos ir kokybės kontrolės, įtvirtinti tikslinio reglamentavimo principai ir sudarytos prielaidos efektyviau įgyvendinti 2021–2030 m. Nacionalinio pažangos plano gyvybės mokslų tikslus. Bus prisidėta prie gyvybės mokslų sektoriaus kuriamos pridėtinė vertės augimo ir sektoriaus konkurencingumo augimo, lyginant su kitomis ES šalimis.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 1, 2, 4, 30, 32¹, 34¹, 34¹⁸, 34²², 34²⁴, 34²⁵, 34²⁶, 34³⁰, 34³¹ straipsnių, aštuntojo⁴ skirsnio, aštuntojo⁵ skirsnio pavadinimo, 5 priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 4³ straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1475 ir lydimieji įstatymų projektai. Įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl baterijų ir baterijų atliekų siekiama modernizuoti baterijų atliekų tvarkymo sistemą Lietuvoje, suderinti nacionalinę teisę su ES reikalavimais, sustiprinti gamintojų atsakomybę bei užtikrinti efektyvesnį baterijų atliekų surinkimą ir perdirbimą. Taip pat siekiama sumažinti administracinę naštą valstybės institucijoms ir sudaryti geresnes sąlygas atliekų tvarkymo sektoriaus veiklai. Priėmimas planuojamas 2026 m. liepos 2 d.

Statybos įstatymo Nr. I-1240 2, 11(1), 12, 14, 18, 22, 24, 27, 27(1), 27(2), 28, 31, 32, 38, 39, 47, 49, 54, 55, 56, 57, 63, 64, 67 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1531 ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama ištaisyti Statybos įstatymo pakeitimų, įsigaliojusių 2024 m. lapkričio 1 d., ir kitų įstatymo nuostatų netikslumus; patikslinti statybos dalyvių teises, pareigas; atsisakyti pasikartojančių projekto tikrinimo procedūrų; patikslinti statybos dalyvių atsakomybes; patikslinti statinio projektui taikomų teisės aktų galiojimo datą ir kt. Įgyvendinus įstatymų pakeitimų projektų nuostatas, bus ištaisytos keičiamų įstatymų spragos ir patikslintas teisinis reguliavimas taps aiškesnis ir nuoseklesnis, todėl sudarys palankesnes sąlygas verslui, ilgalaikei ir darniai ūkio plėtrai. Priėmimas planuojamas 2026 m. liepos 2 d.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimta

Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 2, 10, 12 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2171 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-682(3), kuriuo siūloma užtikrinti Konstitucinio Teismo 2025 m. kovo 19 d. nutarimo įgyvendinimą – pašalinti diskriminacinį teisinį reguliavimą, kuriuo kompensacijų išmokėjimas kailinės žvėrininkystės ūkio subjektams buvo siejamas su sąlyga visiškai grąžinti lengvatines paskolas, nepaisant to, kad jų grąžinimo terminas dar nebuvo pasibaigęs. Projektas nepriimtas, nes Vyriausybė nepateikė išvados.

Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3933 (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai nepriimti dėl didelės pagrindinio projekto apimties ir sprendžiamų klausimų kompleksiskumo, o pagrindiniu paskirtas komitetas organizavo iš viso 6 klausymus. Papildomu paskirtas Kaimo reikalų kaip papildomas komitetas šį projektą apsvarstė tik po Aplinkos apsaugos komiteto klausymų (gegužės 25 d.) ir priėmė sprendimą siūlyti šį projektą grąžinti tobulinti Vyriausybei. Seimo nariai š. m. birželio 12 d. paprašė atlikti šio projektų paketo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą.

Ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-395 (nauja redakcija). Siekiama įgyvendinti 2020 m. vasario 6 d. Konstitucinio Teismo nutarimą, kuriuo pripažinta, kad ankstesnis Ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas pagal priėmimo tvarką prieštaravo Konstitucijai. Projektas grąžintas iniciatoriui tobulinti. Patobulintas projektas **Nesąžiningos prekybos praktikos pieno sektoriuje draudimo įstatymo projektas Nr. XVP-395(2)** pateiktas, tačiau laukiama Vyriausybės išvados. Projektu siekiama nustatyti pagrindinius žalio pieno kainodaros principus, apriboti nesąžiningų praktikų taikymo galimybes sudarant pieno pirkimo-pardavimo sutartis, nustatant draudžiamųjų veiksmų sąrašą.

BIUDŽETAS, MOKESČIAI, AUDITAS

Akcizų įstatymo Nr. IX-569 9, 37, 37-1 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-811. Tai skubi laikina priemonė, skirta dėl karo Artimuosiuose Rytuose sušvelninti tiekimo sutrikimų ir išaugusių naftos kainų pabrangusio dyzelino poveikį gyventojams bei verslui. Pagrindinis tikslas buvo sumažinti galutinę dyzelino kainą 6 centais už litrą ir pristabdyti transporto, logistikos bei žemės ūkio sąnaudų augimą. Taip siekta sumažinti degalų kainų spaudimą prekių ir paslaugų kainoms bei apsaugoti labiausiai nuo dyzelino priklausomus sektorius. Projektas išsprendė trumpalaikę problemą – laikinai sumažino mokestinę dyzelino kainos dalį tuo metu, kai rinkos kainos buvo itin išaugusios. Priemonė taip pat turėjo fiskalinę kainą – dėl jos 2026 m. valstybės biudžetas neteko apie 17 mln. eurų pajamų.

Nacionalinio plėtos banko įstatymo Nr. XIV-3098 pakeitimo įstatymas Nr. XV-1037 (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymai. Siekiama ILTE paversti visaverčiu Nacionaliniu plėtos banku, galinčiu ne tik administruoti valstybės pavestas priemones, bet ir savarankiškai pritraukti bei teikti finansavimą. Aiškiau atskiriama mandatinė veikla, vykdoma valstybės pavedimu, nuo balansinės veiklos, kai bankas veikia savo vardu ir rizika. Taip siekiama mažinti finansavimo trūkumą verslui, energetikai, renovacijai, infrastruktūrai ir kitoms valstybei svarbioms sritims.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-838 ir Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 12 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-839. Siekiama skubiai įkurti Kapčiamiesčio karinį poligoną ir su juo susietą karinio mokymo teritoriją. Numatomas specialus pagreitintas teisinis reguliavimas dėl teritorijų formavimo, privačios žemės ir kito turto paėmimo visuomenės poreikiams, infrastruktūros sukūrimo bei savininkų praradimų atlyginimo. Taip pat siūloma sudaryti palankesnes sąlygas karinio mokymo teritorijoje ir tarpinėje teritorijoje esantiems gyventojams parduoti turtą valstybei. Pakeitimais siūloma neapmokestinti išmokų, mokamų dėl neturtinių praradimų ar valstybei parduodamo turto, kad valstybės teikiamos kompensacijos nebūtų mažinamos mokesčiais.

Vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 ir Kredito administratorių ir kredito pirkėjų įstatymo Nr. XIV-2895 pakeitimai. Jie parengti siekiant į nacionalinę teisę perkelti 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vartojimo kredito sutarčių nuostatas ir patikslinti galiojančių teisinį reguliavimą. Įstatymų pakeitimai taip pat skirti užtikrinti sklandesnį tarpusavio skolinimo platformų operatorių veikimą, didinti priežiūros efektyvumą, teisinį aiškumą bei vartotojų ir investuotojų apsaugą.

Juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 pakeitimo įstatymas Nr. XV-986 ir lydimieji įstatymai. Siūloma iš esmės skaidrinti ir efektyvinti juridinių asmenų nemokumo bei fizinių asmenų bankroto procesus, reaguojant į Specialiųjų tyrimų tarnybos nustatytas korupcijos rizikas ir praktikoje išryškėjusias spragas. Pakeitimai svarbūs, nes turėtų mažinti interesų konfliktų ir piktnaudžiavimo riziką, stiprinti pasitikėjimą nemokumo administratorių profesija, spartinti procesus, geriau apsaugoti kreditorių ir visuomenės interesus bei sudaryti palankesnes sąlygas „antrajai galimybei“ versle ir fizinių asmenų finansiniam atsistatymui.

Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymas Nr. XV-792 ir lydimieji įstatymai. Tikslas – toliau mažinti administracinę naštą įmonėms dėl tvarumo atskaitomybės reikalavimų. 2026 m. vasario 24 d. priimta nauja ES direktyva numato, kad nuo 2027 metų prievolė teikti tvarumo ataskaitas liks tik labai didelėms įmonėms. Tai reikšmingai sumažina įpareigotų bendrovių skaičių. Šiuo pakeitimu valstybėms narėms suteikiama teisė atleisti vadinamąsias „1-os bangos“ įmones nuo pareigos rengti tvarumo ataskaitas už 2025 m. ir 2026 m., jei jos nebeatitinka naujųjų kriterijų.

Valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 181 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-876. Tikslas – užtikrinti galimybę valstybės rezervo tvarkytojui sudaryti preliminarąsias viešojo pirkimo-pardavimo sutartis ir prireikus jų pagrindu sudaryti valstybės rezervo paslaugų pirkimo-pardavimo sutartis ir jose nustatytomis sąlygomis laiku gauti valstybės rezervo paslaugas ekstremaliųjų situacijų ar krizės metu ir jų padariniams likviduoti, paskelbus mobilizaciją, įvedus nepaprastąją ar karo padėtį ir kitais Valstybės rezervo įstatyme nustatytais atvejais.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti įstatymai

Muitinės įstatymo Nr. IX-2183 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1219 ir lydimieji įstatymų projektai. Siūlyta aštuonias atskiras muitinės įstaigas sujungti į vieną juridinį asmenį – Lietuvos muitinę, centralizuoti valdymą, spartinti sprendimų priėmimą, užtikrinti vienesnę muitų teisės aktų taikymą ir gerinti paslaugas verslui. Projektams buvo pritarta po pateikimo ir svarstymo, tačiau 2026 m. birželio 4 d. pagrindinis projektas priėmimo stadijoje nesurinko reikiamos Seimo narių paramos ir buvo atmestas. Priėmimo perspektyvos išlieka, nes maitinės valdymo centralizavimo, procesų skaitmeninimo ir vienodo teisės aktų taikymo problemos nėra išnykusios.

Draudimo įstatymo Nr. IX-1737 90-3, 158-3 ir 158-5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1490. Juo siekiama sustiprinti investicinio gyvybės draudimo klientų apsaugą, griežtinant draudimo produktų platinimo, skatinimo priemonių ir produkto tinkamumo klientui vertinimo reikalavimus. Projektu norima mažinti interesų konfliktų riziką, kai draudimo produktas gali būti rekomenduojamas pirmiausia dėl platintojui mokamo atlygio, o ne dėl jo naudos klientui. Gegužės 19 d. Seimas projektui pritarė po pateikimo. Projektas nebuvo priimtas todėl, kad iki sesijos pabaigos nebuvo baigtos visos svarstymo procedūros. Seimas paprašė Vyriausybės išvados, kurią numatyta pateikti iki 2026 m. liepos 2 d.

Strateginio valdymo įstatymo Nr. XIII-3096 4 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-466(2) ir susiję įstatymų projektai. Siekiama užtikrinti, kad viešojo sektoriaus sprendimai būtų grindžiami ne tik politiniais ar formaliais kriterijais, bet ir objektyvia analize, leidžiančia vertinti planuojamų priemonių naudą visuomenei, sąnaudų pagrįstumą ir alternatyvius įgyvendinimo būdus, t. y. įtvirtinti privalomai atliktiną kaštų ir naudos analizę supaprastintų ir tarptautinių pirkimų atvejais. Nepateikta Vyriausybės išvada dėl įstatymo projekto.

EKONOMIKA, ENERGETIKA

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo Nr. I-1340 pakeitimo įstatymas Nr. XV-873 (nauja redakcija). Modernizuojamas Klaipėdos valstybinio jūrų uosto teisinis reguliavimas, užtikrinant aiškų, nuoseklų ir šiuolaikinius poreikius atitinkantį uosto valdymą. Siekiama didinti uosto konkurencingumą ir veiklos efektyvumą, stiprinti nacionalinį saugumą, užtikrinti aplinkos apsaugą ir tvarią plėtrą, aiškiai reglamentuojant uosto funkcinę paskirtį ir kt.

Akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 17, 37, 38, 41¹, 42, 42¹, 43, 45, 45¹, 45², 46, 47¹, 49, 50, 51, 52, 53, 53¹, 54, 56, 57, 58, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 70, 70¹, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-1045. Siekiama pagerinti verslo sąlygas, skatinti bendrovių plėtrą, užtikrinti suinteresuotųjų asmenų bendrovėje teises, taip pat siekti didinti Lietuvos, kaip verslui palankios jurisdikcijos patrauklumą, panaikinti esamas reguliacinės aplinkos kliūtis bei sudaryti palankias sąlygas investicijų pritraukimui. Skatinama kapitalo rinkos plėtra, sudarant galimybes bendrovėms pritraukti investicijų: sudaromos sąlygos akcininkams išsaugoti bendrovės kontrolę išleidžiant naujas akcijas arba išleistas bendrovės akcijas konvertuojant į akcijas, suteikiančias daugiau nei vieną balsą visuotiniame akcininkų susirinkime – daugiabalses akcijas.

Transporto veiklos pagrindų įstatymo NR. I-1863 2 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 13² straipsniu įstatymas Nr. XV-1046 ir lydimieji įstatymai. Pagrindinis tikslas – nustatyti Kelionių planavimo ir jungtinio bilieto informacinės sistemos teisinį reglamentavimą, sudarantį sąlygas kurti modernią, vartotojui patogią ir skirtingas transporto rūšis apjungiančią sistemą. Gerinama viešojo transporto paslaugų prieinamumo ir patogumo kokybė keleiviams: sudaroma galimybė planuoti keliones skirtingų rūšių transporto priemonėmis ir atsiskaityti jungtinio bilieto sistema. Skatinamas viešojo transporto naudojimas ir darnus judumas. Paprastesnis kelionių planavimas ir patogus atsiskaitymas per jungtinio bilieto sistemą padidins viešojo transporto patrauklumą, sudarys sąlygas rinktis keliones viešuoju transportu, vietoj individualaus automobilio.

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 95 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-933; Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 16 ir 101 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-934. Priimtais įstatymais Viešųjų pirkimų tarnybai (toliau – VPT) pavesta vykdyti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) radijo ir audiovizualinių programų kūrimo, gamybos bei su šiomis veiklomis susijusių pirkimų priežiūrą. Pakeitimai parengti atsižvelgiant į Valstybės kontrolės atlikto audito išvadas, kuriose buvo nustatyti LRT vykdomų programų pirkimų skaidrumo, organizavimo ir kontrolės trūkumai. VPT ne tik prižiūrės teisės aktų reikalavimų laikymąsi vykdant pirkimus, bet ir teiks metodinę pagalbą bei konsultacijas perkančiosioms organizacijoms, vykdys pažeidimų prevenciją, analizuos pirkimų organizavimo praktiką ir teiks rekomendacijas dėl jos tobulinimo. Pakeitimai leis užtikrinti nepriklausomą LRT vykdomų programų pirkimų priežiūrą, didinti viešųjų lėšų naudojimo skaidrumą, stiprinti konkurenciją ir atsakomybę pirkimų procese ir sudaryti prielaidas racialesniam ir ekonomiškesniam valstybės lėšų naudojimui.

Alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 16 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-935. Pakeitimais siekiama tobulinti alternatyviųjų degalų apskaitos sistemą, tiksliau klasifikuoti rinkai tiekiamus biodegalus ir stiprinti pažangiųjų degalų naudojimo paskatas. Įstatyme atnaujinta standartizacijos terminija, patikslinta, kad prekybos vietose gali būti tiekiami degalų ir biodegalų mišiniai, kurių energinė vertė viršija bazinės vertės, jeigu jie atitinka nacionalinių arba Europos standartų reikalavimus.

Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 43 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-1035. Nustatyta tvarka, pagal kurią nepriklausomi elektros energijos tiekėjai turės nutraukti su pažeidžiamais vartotojais sudarytas fiksuotos kainos terminuotas elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis, kuriose nustatyta kaina viršija galiojantį visuomeninį elektros energijos tarifą (visuomeninę elektros energijos kainą pažeidžiamiesiems vartotojams), kartu užtikrinant, kad vartotojas būtų tinkamai informuotas ir turėtų realią galimybę išreikšti savo valią dėl sutarties tęstinumo. Taip pat nustatyti procedūriniai reikalavimai, užtikrinantys tinkamą pažeidžiamų vartotojų informavimą ir jų teisę išreikšti valią dėl nesutikimo ir nepriklausomo tiekimo sutarties tęstinumo.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 10, 12, 13, 20, 23 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1549(2). Tobulinamas šilumos ūkio teisinis reguliavimas taip, kad jis atitiktų galiojančią teisinį reguliavimą, reglamentuojantį energetinius, technologinius, aplinkosauginius ir šilumos vartotojų interesus. Siekiama užtikrinti efektyvesnį ir tvaresnį šilumos gamybos bei šilumos tiekimo procesą, sudaryti sąlygas inovacijų diegimui, šilumos tiekimo sistemos modernizacijai ir sumažinti perteklinius reikalavimus šios veiklos vykdytojams.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1057. Įstatymo projektas liko nepriimtas dėl negautos Vyriausybės išvados, kurios Seimo plenariniame posėdyje buvo paprašyta 2026-06-02.

Energetikos įstatymo Nr. IX-884 papildymo 19-4 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1450. Nutarta daryti svarstymo komitete pertrauką ir svarstyti įstatymo projektą Nr. XVP-1450 tik sulaukus rengėjų – Energetikos ministerijos informacijos dėl papildomai pateiktų Seimo narių klausimų.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20-1 ir 20-4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1088(2); Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 9, 41, 44, 67,73-3 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1089(2); Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-627 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1090(2). Siūloma nustatyti subalansuotą gaminančių vartotojų veiklos modelį, išlaikant dvipusės apskaitos modelio taikymą gaminantiems vartotojams, kartu nustatant kompensacinį mechanizmą dėl gaminančių vartotojų į elektros tinklą patiekiamos ir vėliau susigrąžinamos elektros energijos kainos skirtumui kompensuoti. Taip pat siekiama užtikrinti subalansuotą santykių reguliavimą tarp gaminančių vartotojų, elektros tiekėjų ir kitų vartotojų, išvengiant tiekėjų patiriamų kaštų perkėlimo į abonentinius mokesčius. 2026 m. birželio 11 d. pagrindinio komiteto posėdyje pritarta patobulintiems įstatymų projektams ir komiteto išvadoms, tačiau buvo užregistruoti nauji Seimo narių pasiūlymai. Atsižvelgdamas į tai, nutarta perkelti jų svarstymą į planuojamą pratęsti Seimo pavasario sesiją, siekiant visapusiškai įvertinti pasiūlymus, užtikrinti jų tarpusavio suderinamumą ir nuoseklų susijusių įstatymų projektų nuostatų vertinimą.

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 2, 7, 12, 13, 131, 15-6 ir 15-7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1427; Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1428. Siūloma sudaryti palankesnes sąlygas investuotojams, įskaitant galimybę lengvatinėmis sąlygomis įsigyti ar išsinuomoti valstybinę ir valstybės valdomų įmonių žemę, siekiant pritraukti stambias investicijas ir skatinti ekonomikos augimą Lietuvoje. Pagrindinis komitetas, atsižvelgdamas į gautą STT antikorupcinio vertinimo išvadą, nusprendė daryti pertrauką įstatymų svarstyme ir prašyti Seniūnų sueigos perkelti minėtų įstatymų projektų svarstymą į pratęstą Seimo 2026 m. pavasario sesiją.

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto pietinės dalies plėtros projekto įgyvendinimo įstatymo projektas XVP-1597. Įstatymo projekto tikslas – nustatyti specialų teisinį reguliavimą Klaipėdos valstybinio jūrų uosto pietinės dalies plėtrai, sudarant sąlygas pritraukti privataus kapitalo investicijas naujai sausumos teritorijai suformuoti ir infrastruktūrai išvystyti, siekiant padidinti uosto konkurencingumą bei užtikrinti šalies ekonominę ir nacionalinę saugumą. Pagrindinis komitetas 2026 m. birželio 17 d. kreipėsi į Seniūnų sueigą su prašymu perkelti įstatymo projekto svarstymą į numatomą pratęsti Seimo pavasario sesiją. Toks sprendimas priimtas atsižvelgiant į tai, kad Seimas 2026 m. birželio 16 d. po pateikimo pritarė įstatymo projektui ir nusprendė jį svarstyti skubos tvarka. Pagrindinis komitetas yra kreipęsis į STT dėl įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo išvados pateikimo, tačiau ši išvada iki šiol negauta.

EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO POLITIKOS KLAUSIMAI

Įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Bendradarbiavimo ginkluotės srityje jungtinės organizacijos (OCCAR) saugumo susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija ir

įslaptintos informacijos abipusės apsaugos ratifikavimo Nr. XV-817. Įstatymu ratifikuotas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Bendradarbiavimo ginkluotės srityje jungtinės organizacijos (OCCAR) saugumo susitarimas dėl keitimosi įslaptinta informacija ir įslaptintos informacijos abipusės apsaugos. Susitarimas reglamentuoja Lietuvos ir OCCAR bendradarbiavimą, užtikrinant įslaptintos informacijos, kuria keičiamasi arba kurią šalys parengia tarpusavyje bendradarbiaudamos, apsaugą. Susitarimas apibrėžia esmines sąvokas, numato šalių įsipareigojimus ir įslaptintos informacijos apsaugos reikalavimus, reglamentuoja įslaptintų sandorių sudarymo sąlygas, vizitų procedūras, reikalavimus, taikomus perduodant įslaptintą informaciją, ir kitus klausimus. Susitarimas leidžia užtikrinti įslaptintos informacijos abipusę apsaugą.

Įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymas Nr. XV-945 ir lydimieji įstatymai. Į nacionalinę teisę perkeliama ES direktyvos nuostatos dėl užsieniečių leidimų gyventi ir dirbti bei jų teisių, kartu siekiant spręsti praktines problemas ir užtikrinti aiškesnį bei socialiai jautresnį reguliavimą. Nuo 2026 m. gegužės 22 d. įsigalioja pakeitimai, didinantys darbo rinkos lankstumą ir stiprinantys užsieniečių teises: netekę darbo jie galės 3–6 mėnesius ieškoti naujo darbdavio, trumpinami sprendimų priėmimo terminai, leidžiama alternatyviai vertinti kvalifikaciją arba darbo patirtį, o tyrėjams ir dėstytojams sudaroma galimybė dirbti nuo prašymo pateikimo dienos. Numatomos proporcingesnės sankcijos darbdaviams už nedeklaruotą darbą, stiprinama prekybos žmonėmis aukų apsauga bei užtikrinama geresnė jų prieiga prie paslaugų ir socialinės pagalbos. Kartu siekiama mažinti piktnaudžiavimą migracijos sistema, ypač studijų pagrindu: ribojamas studentų darbo laikas pirmuosiuose kursuose ir nustatoma maksimali studijų trukmė. Be to, nuo 2026 m. lapkričio 1 d. iš esmės keičiama leidimų laikinai gyventi išdavimo tvarka – daugeliu atvejų prašymai turės būti teikiami per išorės paslaugų teikėjus užsienyje, siekiant užkirsti kelią vizų naudojimui apeinant nustatytas procedūras.

Įstatymas dėl Konvencijos, kuria įsteigiama Tarptautinė paraiškų dėl Ukrainos nagrinėjimo komisija, ratifikavimo Nr. XV-989. Komisija bus nauja administracinė institucija, kuri peržiūrės, vertins ir priims sprendimus dėl prašymų atlyginti žalą ar nuostolius, patirtus dėl Rusijos tarptautinės teisės požiūriu neteisėtų veiksmų Ukrainoje arba prieš Ukrainą.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

2026 m. balandžio 22 d. Seimas svarstė **Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Baltarusijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos pasienio gyventojų kelionių tvarkos denonsavimo“ projektą Nr. XVP-1551.** Siūloma denonsuoti 2010 m. spalio 20 d. sudarytą susitarimą dėl pasienio gyventojų kelionių tvarkos. Susitarimu buvo numatyta supaprastinta pasienio gyventojų kelionių per valstybės sieną tvarka, tačiau šis nebuvo įgyvendintas, nes Baltarusija nebuvo užbaigusi visų vidaus procedūrų ir nepateikė pranešimo apie jo įsigaliojimą. Dėl šios priežasties susitarimas nuo jo sudarymo laikytinas neįsigaliojusi ir praradusi praktinę reikšmę. Projektu siekiama užtikrinti teisinį aiškumą ir pašalinti neįsigaliojusius tarptautinius susitarimus iš teisinės sistemos. Įstatymą ketinama priimti š.m. birželio 30 d.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Europos reikalų komitetas į Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programą pasiūlė įtraukti 38 prioritetinius įstatymų projektus (neįskaitant lydimųjų įstatymų projektų). 13 įstatymų projektų (su lydimaisiais projektais) dar nepateikti Seimui. Iš 25 įstatymų projektų (su lydimaisiais įstatymų projektais) 14 dar svarstomi Seime, iš jų svarbiausiais išskirtini trys, dėl kurių Europos Komisija prieš Lietuvą yra pradėjusi pažeidimo procedūrą:

Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) ir lydintieji įstatymų projektai Nr. XIVP-3933-XIVP-3941. Įgyvendinami Sutarties dėl ES veikimo 63 ir 65 straipsniai. Įgyvendinimo data: 2004-05-01. Jau įgyvendinta, bet pažeidimo procedūra pradėta dėl netinkamo įsipareigojimų vykdymo, kurį reikia koreguoti. EK paklausimas: administracinis laiškas. 2024 m. gruodžio mėn. Lietuvos Respublikos Vyriausybė paprašyta pateikti išvadą dėl šio įstatymo projekto. Išvada pateikta 2025-12-04. ES pažeidimo procedūra: EK paklausimas (EU Pilot).

Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo pakeitimo projektas Nr. XVP-1633 ES. Perkeliama Direktyva (ES) 2023/1544, kuria nustatomos suderintos paskirtųjų įmonių ir teisinių atstovų skyrimo elektroniniams įrodymams baudžiamajame procese rinkti taisyklės ir įgyvendinami Reglamentas (ES) 2023/1543 dėl Europos įrodymų pateikimo orderių ir Europos įrodymų saugojimo orderių elektroniniams įrodymams baudžiamajame procese ir laisvės atėmimo bausmių vykdymui pasibaigus baudžiamajam procesui ir Reglamentas (ES) 2022/850 dėl tarpvalstybinio elektroninio keitimosi duomenimis teismo bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose srityje kompiuterinės sistemos. ES pažeidimo procedūra: oficialus pranešimas.

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 1, 2, 4, 30, 34(15), 34(16), 34(18), 34(22), 34(24), 34(25), 34(26), 34(30), 34(31) straipsnių, aštuntojo(4) ir aštuntojo(5) skirsnių pavadinimų, įstatymo 5 priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 4(3) straipsniu ir 34(17) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XVP-1475 ES. Perkeliama Direktyva (ES) 2018/851, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/851, Direktyva (ES) 2024/884 dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir įgyvendinami Reglamentas (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų bei Reglamentas (ES) 2024/1157. ES pažeidimo procedūra: oficialus pranešimas.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XVP-1253. Atnaujinamas nacionalinio saugumo interesų sąrašas ir pateikiamas aktualus Lietuvos Respublikos saugumo aplinkos vertinimas, nurodant rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes nacionaliniam saugumui. Atsižvelgiant į saugumo aplinkos pokyčius ir esminį atnaujinamos Nacionalinio saugumo strategijos tikslą – atgrasymo ir pasirengimo valstybės gynybai karinės agresijos atveju stiprinimą, reaguojant į ilgalaikę, tiesioginę ir realią rusijos keliamą grėsmę. Projekte atnaujinami nacionalinio saugumo politikos įgyvendinimo prioritetai ir uždaviniai, kurie sugrupuoti pagal tris ramsčius: valstybės ginkluotos gynybos, paramos ginkluotai gynybai ir valstybės atsparumo bei Lietuvos Respublikos interesus atitinkančios tarptautinės saugumo sistemos. Aktualizuotos Nacionalinio saugumo strategijos nuostatos sudarys sąlygas tinkamai ir visapusiškai sustiprinti šalies saugumą. Seimas nepriėmė Nutarimo projekto, nes jis dar nesvarstytas pagrindiniame NSGK komitete.

Pavasario (IV) sesijoje nebuvo priimtas **Įstatymo „Dėl Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo ratifikavimo“ projektas Nr. XVP-1422(2),** nes 2026 m. birželio 4 d. svarstymo metu Seimas grąžino komitetams šį įstatymo projektą tobulinti. Įstatymo projektu siūloma ratifikuoti TDO konvenciją Nr. 190, kuri sustiprintų smurto ir priekabiavimo darbo aplinkoje prevenciją Lietuvoje. Konvencijos įgyvendinimas prisidėtų prie nuoseklesnio ir veiksmingesnio esamų teisinių nuostatų taikymo, gerintų darbuotojų psichologinę gerovę, mažintų nedarbingumą ir darbuotojų kaitą, taip pat skatintų darbdavius kurti saugią ir pagarbią darbo aplinką. Papildomas ir pagrindinis komitetas pritarė iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Svarstymo metu Seimo nariai išsakė nuogąstavimų dėl netikslaus sąvokos „lytis“ vertimo į lietuvių kalbą, nes tekste anglų kalba yra pateiktos sąvokos „sex and gender“.

NACIONALINIS SAUGUMAS, KRAŠTO APSAUGA

Lietuvos kariuomenės Kapčiamiesčio karinio poligono ir Kapčiamiesčio karinio mokymo teritorijos įstatymas Nr. XV-837. Sudaromos teisinės sąlygos įsteigti naują karinį poligoną ir sukurti jo efektyvaus naudojimo infrastruktūrą. Naujas poligonas, kuriame galėtų treniruotis brigados dydžio vienetas, būtinas norint iki 2030 m. išvystyti nacionalinę diviziją, priimti daugiau sąjungininkų pajėgų ir sustiprinti prieš atgrasymą, o prireikus ir gynybą strateginiame ruože ties Suvalkų koridoriumi. Atlyginimą už privačios nuosavybės paėmimą visuomenės poreikiams sudarys nepriklausomo individualaus turto vertinimo būdu nustatyta vertė ir papildoma kompensacija. Karinio mokymo teritorijoje esančius gyvenamosios, viešosios rekreacijos ir

asmeninės rekreacijos paskirties pastatus savininkai turės teisę išsaugoti arba per 120 mėnesių išreikšti pageidavimą turtą parduoti valstybei. Tokiu atveju turto vertė bus atlyginama pagal atkuriamąją arba lyginamąją vertę bei prie šios turto vertės papildomai skiriant 22 MMA (25 366 Eur) sumą. Taip siekiama kompensuoti asmenų patiriamus nepatogumus dėl karinio mokymo teritorijoje vykšančios veiklos ir iš dalies galimybę įsigyti kitą lygiavertį turtą.

Lietuvos kariuomenės Tauragės karinio poligono ir Lietuvos kariuomenės Šilalės karinio poligono įstatymo Nr. XIV-3051 1, 2, 3, 8 straipsnių ir 1, 2 ir 7 priedų pakeitimo įstatymas Nr. XV-836. Išplečiama esama Lietuvos kariuomenės Tauragės karinio poligono teritorija Jurbarko rajono savivaldybės teritorijoje, karinio poligono plėtrą vykdant tik valstybinės žemės sklypuose ir valstybinėje žemėje. Poligono išplėtimas sudaro sąlygas sukurti jo efektyvų naudojimą užtikrinančią infrastruktūrą, taip pat tolygiau paskirstyti karinius mokymus ir karines pratybas visuose Lietuvos kariuomenės kariniuose poligonuose. Tai leis vykdyti didesnio masto taktines ir lauko pratybas, treniruotis vienu metu keliems daliniams bei užtikrins nuoseklų ir nenutrūkstamą karių rengimą.

Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 2, 3, 4, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 32, 33, 34, 37, 38 ir 47 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16-1 ir 31-1 straipsniais įstatymas Nr. XV-1002 ir lydimieji įstatymai. Tobulinamas krizių valdymo ir civilinės saugos srities ir susijęs teisinis reguliavimas taip, kad pasirengimas krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų prevencija, likvidavimas ir padarinių šalinimas būtų organizuojami ir atliekami kuo veiksmingiau; sustiprinamos gyventojų apsaugos nuo krizių ir ekstremaliųjų situacijų priemonės, viešojo, nevyriausybinių ir privataus sektorių pasirengimas krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms bei įgalinamas veiksmingesnis reagavimas į krizes ir ekstremaliąsias situacijas.

Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų, karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimo Nr. XV-1010. Suteikiamas teisinis pagrindas siųsti į tarptautines jūrinio saugumo ir laivybos laisvės užtikrinimo operacijas Hormuzo sąsiauryje iki 40 Lietuvos kariuomenės karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų. Su šiuo mandatu Lietuva galės prisijungti tiek prie Jungtinės Karalystės kartu su Prancūzija planuojamos būsimos daugiašalės gynybinio pobūdžio karinės misijos Hormuzo sąsiauryje, tiek prie JAV vadovaujamos laivybos laisvės Hormuzo sąsiauryje užtikrinimo operacijos. Lietuva prie šių tarptautinių operacijų prisidėtų siųsdama vieną išminavimo komandą.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Poligrafo naudojimo įstatymo Nr. VIII-1906 2, 4, 5, 7, 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-345(2). Šio įstatymo projekto priėmimui liko priėmimo stadija, jis keletą kartų buvo įtrauktas į Seimo posėdžio darbotvarkę, tačiau kaskart iš darbotvarkės buvo išbraukiamas.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XVP-1253. Pagrindiniame komitete buvo surengti dvejį klausymai dėl Nacionalinio saugumo strategijos atnaujinimo, kurių metu apsispręsta tęsti strategijos projekto svarstymą po liepos mėn. įvyksiančio NATO viršūnių susitikimo Ankaroje.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Karinės jėgos naudojimo statuto 1, 2, 8, 10 straipsnių pakeitimo ir Statuto papildymo 18 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1593 ir lydimasis įstatymo projektas. Bus aiškiai reglamentuotas žalos atlyginimas tais atvejais, kai žala atsiranda dėl Lietuvos kariuomenės ar sąjungininkų karinių pajėgų teisėto karinės jėgos panaudojimo prieš bepiločius orlaivius ir kitus autonomiškai arba nuotoliniu būdu valdomus skraidančius objektus. Tokiu atveju žala būtų atlyginama iš Krašto apsaugos ministerijai skirtų asignavimų, prireikus galėtų būti panaudojamos Valstybės rezervo lėšos. Toks teisėto karinės jėgos panaudojimu padarytos žalos kompensavimo mechanizmas padės palaikyti visuomenės pasitikėjimą Lietuvos kariuomene ir sąjungininkų

ginkluotosiomis pajėgomis bei prisidės stiprinant visuomenės solidarumą su valstybės gynybos politika ir piliečių paramą gynybos pastangoms. Priėmimas numatytas birželio 30 d.

SOCIALINĖ APSAUGA

Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymo projektas Nr. XIVP-3989(3). Siūloma nustatyti vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslus, uždavinius, kryptis, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją šioje politikos srityje, patariamąsias institucijas, vyresnio amžiaus žmonių organizacijų ir su vyresnio amžiaus žmonėmis dirbančių organizacijų kompetenciją įgyvendinant šios srities politiką. Siekiama sudaryti geresnes sąlygas ir galimybes vyresnio amžiaus žmonių politikos koordinavimui, ypač savivaldybių lygmeniu, vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimui su jais susijusios politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesuose nacionaliniu ir vietos savivaldos lygmenimis. Taip pat siekiama sudaryti sąlygas savivaldybėse vykdyti darbą su vyresnio amžiaus žmonėmis, juos motyvuojant dalyvauti jų interesus atitinkančioje veikloje. Vyresnio amžiaus žmogus būtų laikomas asmuo nuo 60 metų. Vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimas būtų finansuojamas iš valstybės ir savivaldybių biudžetų bei kitų lėšų. Įstatymas turėtų svariai prisidėti prie geresnių sąlygų vyresnio amžiaus žmonėms gyventi visavertį socialinį, kultūrinį ir asmeninį gyvenimą sudarymo, jų įvaizdžio visuomenėje gerinimo bei pažangios, solidarios visų kartų visuomenės stiprinimo.

Socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 2, 11, 14, 18, 21, 22, 23, 26, 28, 35 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 281 straipsniu įstatymas Nr. XV-1063. Siekiama užtikrinti teisinį aiškumą ir tikslumą, aktualizuoti įstatymo nuostatas, atsižvelgiant į praktinio taikymo aspektus ir sustiprinti socialinių paslaugų srities reguliacinę aplinką, siekiant kurti saugias darbo sąlygas socialiniams darbuotojams, rūpintis derama jų kvalifikacija ir atlygiu, stiprinti socialinių darbuotojų profesinę savivaldą, sukurti socialinių paslaugų darbuotojų saugos standartą ir užtikrinti, kad jis veiktų visoje Lietuvoje.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 24 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-802. Sudaryta galimybė asmenims, pavėlavusiems kreiptis dėl senatvės pensijos skyrimo 12 mėnesių ir daugiau, be asmens prašymo padidinti senatvės pensiją, laikant kad šios pensijos skyrimas atidėtas. T. y. siekiama mažinti galimus senatvės pensijų gavėjų praradimus dėl praeityje negautos pensijos. Atidėto senatvės pensijos skyrimo ir mokėjimo atvejais, senatvės pensijos bendroji ir individualioji dalys būtų padidinamos 8 proc. už kiekvienus atidėtus 12 mėnesių, bet ne daugiau kaip 40 proc. Tai leistų padidinti senatvės pensiją už maksimalų 60 mėnesių jos atidėjimo laikotarpį.

Darbo kodekso 23, 26, 39, 40, 41, 42, 48, 51, 52, 65, 71, 79, 131, 140, 147, 148, 197, 217, 219, 226 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-969 ir lydimieji įstatymai. Į nacionalinę teisę perkelta Europos Sąjungos darbo užmokesčio skaidrumo direktyva (ES 2023/970). Kodekso pakeitimais siekiama didinti darbo užmokesčio skaidrumą, stiprinti darbuotojų teisę gauti informaciją apie atlyginimus bei mažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus už tokį patį ar vienodos vertės darbą. Numatyta įtvirtinti aiškius darbo užmokesčio nustatymo kriterijus, darbdavių pareigą darbuotojams ir institucijoms teikti informaciją apie atlyginimus, o didesnėms organizacijoms – viešai skelbti informaciją apie vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus. Taip pat numatyta pareiga, esant nustatytam atlyginimų atotrūkiui, kartu su darbuotojų atstovais atlikti darbo užmokesčio vertinimą.

Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 2, 18 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 181, 182 straipsniais įstatymas Nr. XV-982 ir lydimasis įstatymas. Tikslas – užtikrinti, kad darbdaviai, vykdydami su asbesto poveikiu susijusius statybos darbus, turėtų kompetentingos institucijos – Valstybinės darbo inspekcijos (VDI) – išduotą leidimą. Leidimas patvirtins darbdavio pasirengimą ir įsipareigojimą užtikrinti darbuotojų saugą vykdydami minėtus darbus.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 17, 18, 21, 22, 24, 25, 26 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-1574(2) ir jo lydimieji teisės aktų projektai. Siūloma nuo 2027 m. sausio 1 d. nustatyti vienodą motinystės išmokos mokėjimo trukmę – 126 kalendorines dienas – visoms pagimdžiusioms moterims, nepriklausomai nuo gimdymo datos, nuo to, ar moteris iki gimdymo pasinaudojo nėštumo ir gimdymo atostogomis, taip pat nuo to, ar naujagimis išgyveno. Be to, siūloma nustatyti, kad asmeniui, paskirtam naujagimio globėju, motinystės išmoka būtų mokama nuo globos nustatymo dienos iki kūdikiui sukaks 126 dienos. Šiuo metu ši išmoka mokama iki kūdikiui sukanka 70 dienų. Taip pat siūloma nustatyti, kad gimus negyvam vaikui arba vaikui mirus motinystės išmokos gavimo laikotarpiu, motinystės išmoka būtų mokama neatsižvelgiant į gaunamas darbinės pajamas ar kitas išmokas. Papildomos garantijos numatomos šeimoms, kuriose vienam iš tėvų, tėvių ar globėjų nustatytas 75 proc. ar didesnis netekto dalyvumo lygis.

Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1722 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1153. Priėmus šį teisės aktą, bus panaikinta teisinė spraga atsiradusi keičiant dalyvumo (buvo negalios) nustatymo sistemą. Iki negalios reformos, asmenims ilgalaikė negalia buvo nustatoma iki senatvės pensinio amžiaus, po reformos – dalyvumas gali būti nustatytas ir sulaukus senatvės pensinio amžiaus, neterminuotai. Priėmimas numatytas 2026 m. birželio 30 d.

Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2760 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1154. Siekiama ištaisyti atsiradusią spragą, susijusią su asmenimis, kuriems šalpos negalios pensijos buvo paskirtos pagal iki 2016 m. galiojusį reguliavimą. Tuo metu galiojusi tvarka, šalpos pensijų dydį nustatė pagal procentų intervalus, o ne išskaidant dydžius kas 5 procentus. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai asmenims, kuriems buvo pripažintas 25-20 darbingumo lygis (sunki negalia), dabar nustatytas tokio paties procento dalyvumo lygį (net ir nepasikeitus ar pablogėjus sveikatos būklei), šalpos pensijos dydis gali sumažėti dėl skirtingų skaičiavimo principų. Priėmimas numatytas 2026 m. birželio 30 d.

SVEIKATOS APSAUGA

Medicinos praktikos įstatymo Nr. I-1555 3 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-1051. Siekiama sukurti teisinės prielaidas įsteigti papildomas medicinos rezidentūros vietas, į kurias būtų priimami gydytojai rezidentai, sutinkantys (norintys) po medicinos rezidentūros baigimo tam tikrą laiką dirbti sveikatos priežiūros įstaigoje Lietuvos regione. Numatyta, kad į papildomas rezidentūros vietas priimti gydytojai rezidentai įsipareigoja, baigę studijas, 5 metus dirbti pagal įgytą profesinę kvalifikaciją tam tikroje apskrityje esančioje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kurioje trūksta atitinkamos profesinės kvalifikacijos gydytojų. Sveikatos apsaugos ministras turės nustatyti tvarką, pagal kurią bus planuojamos papildomos medicinos rezidentūros vietos. Tikimasi, kad pakeitimai prisidės prie tolygesnio šeimos gydytojų, gydytojų specialistų pasiskirstymo Lietuvoje, sustiprins sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą regionuose ir sudarys sąlygas gyventojams reikalingą medicinos pagalbą gauti arčiau gyvenamosios vietos. Be to, naujasis modelis suteiks regionų gydymo įstaigoms daugiau galimybių planuoti žmogiškuosius išteklius, o papildomos valstybės finansuojamos rezidentūros vietos padės efektyviau tenkinti ilgalaikį specialistų poreikį šalies mastu.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-960. Išplečiamas valstybės lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamų asmenų ratas, įtraukiant į jį užsieniečius, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje ir kurie yra asmenys iki 18 metų, arba vyresni negu 18 metų asmenys, jeigu jie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą ir t. t. Valstybės lėšomis finansuojamas privalomasis sveikatos draudimas šiems asmenims sudarytų prielaidas savalaikiam sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumui, padėtų išvengti rizikos veiksnių, įskaitant sveikatos sutrikimus, galinčius lemti mokymosi nutraukimą ar didesnes valstybės išlaidas sveikatos priežiūrai ateityje. Taip pat, užtikrinus galimybes baigti bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ar aukštojo mokslo programas, būtų sudarytos sąlygos šiems asmenims

sėkmingai integruotis į Lietuvos darbo rinką ir visuomenę arba, esant galimybei sugrįžus į kilmės valstybę, – lengviau įsiliesti į jos ekonominį ir socialinį gyvenimą.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 8 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-824. Pakeitimu siekiama spręsti susidariusią privalomojo sveikatos draudimo įmokų problemą iš Lietuvos ilgiau nei pusmečiui išvykusiems asmenims, teikiantiems savanorišką pagalbą Ukrainos gynėjams. Numatoma, jog išvykimo į Ukrainą laikotarpiu savanoriams susidariusi privalomojo sveikatos draudimo įmokų skola bus anuliuota. Tačiau tai bus galima tik tuo atveju, jei savanoriai pateiktų „Sodrai“ kompetentingų Ukrainos institucijų išduotus dokumentus arba duomenis, patvirtinančius, kad išvykimo laikotarpiu jie teikė savanorišką pagalbą Ukrainai kovojant su karine agresija.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-875 ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-876. Tikslas – užtikrinti viešųjų įstaigų, teikiančių sudėtingiausias nenutrūkstamas paslaugas visą parą, tvarumą; užtikrinti žmoniškųjų išteklių paskirstymą, leidžiantį valstybei vykdyti sveikatos priežiūros laidavimo prievolę; užtikrinti galimybę viešajame sektoriuje teikti brangiausias inovatyviomis technologijomis grįstas paslaugas. Siūloma nustatyti, kad numatyto masto sveikatos priežiūrą užtikrina, t. y., turi pirmumo teisę sudaryti sutartis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, valstybės ir savivaldybių viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, o tiek, kiek jos to padaryti negali – privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos. Pagal STT atliktą įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą, nustatyta, jog patobulinto projekto nuostatos yra ydingos antikorupciniu požiūriu. Projektai svarstyti Seimo 2026 m. kovo 10 d. posėdyje. Priėmimas, kai bus gauti Seimo narių pasiūlymai, tobulinantys siūlomą teisinį reguliavimą, numatomas Seimo V (rudens) sesijoje.

Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 6(1) straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-893(3) ir jį lydintis įstatymo projektas. Siūloma įtvirtinti, kad būtų draudžiama parduoti, nupirkti ar kitaip perduoti nealkoholinius gėrimus, kurių pavadinime yra alkoholinio gėrimo grupės, pogrupio ir (ar) kategorijos, nustatytų Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymu arba tiesioginio taikymo ES teisės aktais, pavadinimas, jaunesniems kaip 18 metų asmenims ir numatyti administracinę atsakomybę už tokius pažeidimus. Šiems projektams yra pritarta po svarstymo Seimo 2026 m. gegužės 19 d. posėdyje, kreiptasi į SAM inicijuoti šių įstatymų projektų notifikavimą Europos Komisijai ir Pasaulio prekybos organizacijai. Įstatymų projektus numatoma priimti Seimo V (rudens) sesijoje po notifikavimo procedūros.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-533. Siūloma įtvirtinti draudimą pateikti rinkai vienkartinės elektronines cigaretes, kurios yra ypač patrauklios jauniems žmonėms, bei kartu pateikti vienkartinės elektroninės cigaretės sąvoką. Priklausomybių prevencijos komisija siūlė įtraukti šį įstatymo projektą į Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programą.

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Nr. XIVP-762 buvo pradėtas svarstyti Seimo 2020–2024 m. kadencijoje. 2025 m. rudenį inicijuotas šio įstatymo projekto svarstymo atnaujinimas Seimo Sveikatos reikalų komitete, tačiau iki šiol įstatymo projektas nėra priimtas. Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti vieningą psichologų praktinės veiklos reglamentavimą, psichologų profesijos ir psichologo vardo apsaugą.

ŠVIETIMAS, KULTŪRA, SPORTAS

Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo NR. I-1571 pakeitimo įstatymas XV-981. Juo pertvarkomas nacionalinio visuomeninio transliuotojo valdymo modelis. Priimtais pakeitimais siekiama stiprinti LRT valdymo skaidrumą, atskaitomybę, nepriklausomumą ir veiklos efektyvumą, taip pat užtikrinti platesnį visuomenės interesų atstovavimą strateginių sprendimų priėmimo procese. Įstatyme nustatyta nauja LRT tarybos sudarymo tvarka – LRT taryba bus sudaroma iš 15 narių, skiriamų ketverių metų kadencijai. Tarybos sudėtyje didinamas visuomeninių

organizacijų ir pilietinės visuomenės atstovų vaidmuo, numatant papildomą Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos, Lietuvos negalios organizacijų forumo bei Nacionalinės nevyriausybinių organizacijų koalicijos atstovavimą. Esminė institucinė naujovė yra nuo 2028 m. sausio 1 d. numatomas kolegialaus vykdomojo valdymo organo – Valdybos – įsteigimas. Valdyba bus atsakinga už LRT strategijos įgyvendinimą, organizacinį, finansinį ir ūkinį valdymą, o LRT taryba vykdys strateginės priežiūros funkcijas. Pakeitimais taip pat detalizuojami LRT generalinio direktoriaus atsakomybės ir atleidimo iš pareigų pagrindai.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-908. Siekiama suteikti Žurnalistų etikos inspektoriui ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijai teisę duoti privalomus nurodymus tarpininkavimo paslaugų teikėjams pašalinti Visuomenės informavimo įstatyme nurodytą draudžiamą skelbti informaciją arba panaikinti galimybę ją pasiekti. Siūlomas teisinis reguliavimas skirtas stiprinti neteisėtos ir visuomenei žalingos informacijos sklaidos prevenciją skaitmeninėje erdvėje bei užtikrinti veiksmingesnį Europos Sąjungos Skaitmeninių paslaugų akto nuostatų įgyvendinimą.

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 2, 17, 20, 20¹, 25, 72³⁰, 96 ir 106 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-961. Šiuo įstatymu patikslintas autorių teisių ir gretutinių teisių teisinis reguliavimas, įgyvendinti Europos ekonominės erdvės teisės reikalavimai, susiję su kūrinių prieinamumo didinimu asmenims, turintiems regos ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią, taip pat patobulintas kolektyvinio administravimo organizacijų veiklos, tarpininkavimo ir ginčų sprendimo procedūrų teisinis reglamentavimas. Taip pat patikslintos elektroninės spaudos leidėjų teisių apsaugos ir kai kurios autorių teisių administravimo nuostatos.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 10, 12, 15, 17, 18, 22, 23-1, 23-2, 24, 26, 27, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 39-1, 40, 41, 43, 48, 55, 56, 56-4, 68 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-842. Mokyklai įtvirtinama pareiga nustatyti mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo ikimokyklinio ugdymo ar bendrojo ugdymo mokykloje tvarką. Taip pat Įstatymu suteikiami įgaliojimai švietimo, mokslo ir sporto ministrui kartu su sveikatos apsaugos ir vidaus reikalų ministrais patvirtinti tvarką, reglamentuojančią mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) reagavimą į mokinių narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo jomis atvejus bei pagalbos teikimą mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams).

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Seimo nutarimo „Dėl Vilniaus koncertų ir sporto rūmų tolesnio panaudojimo“ projektas Nr. XVP-1423. Siekiama atnaujinti Vilniaus koncertų ir sporto rūmų rekonstrukciją, pastatą pritaikant nekomerciniam konferencijų turizmui bei kultūrai, kartu įamžinant senųjų Šnipiškių žydų kapinių atminimą ir Sąjūdžio istoriją. Atsižvelgdamas į svarstymo metu suinteresuotų šalių išsakytus argumentus bei išsiskyrusias nuomones, pagrindinis komitetas bendru sutarimu nusprendė padaryti pertrauką ir surengti detalesnius klausymus Seimo V (rudens) sesijoje.

Negavus Vyriausybės išvadų, lieka neapsvarstyti **Švietimo įstatymo Nr. I-1489 pakeitimo projektai Nr. XIIVP-3900, Nr. XVP-592, Nr. XVP-712.** Projektais siekiama įstatyme apibrėžti Kultūros pasą, nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį, kitus aktualius šios priemonės įgyvendinimo aspektus, t. y. numatyti jo vietą Lietuvos Respublikos švietimo sistemos sandaroje. Neapsisprendus dėl šio projekto, lieka neaiškios Kultūros paso plėtros perspektyvos. Projektus planuojama svarstyti rudens sesijoje.

Nacionalinės sporto tarybos įstatymo projektas Nr. XVP-1083 ir lydimieji projektai – tai Sporto politikos pertvarkos teisės aktų paketas. Jis nebuvo priimtas, nes projektų paketo svarstymas užtruko papildomomis paskirtose komisijose, taip pat vyko išsamūs klausymai su suinteresuotomis institucijomis ir sporto bendruomene. Projekto svarstymą planuojama tęsti 2026 m. liepos mėn.

Dėl paprašytų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo išvadų, kol kas nėra priimti **Švietimo įstatymo Nr. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 23, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69, 70 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56-4 straipsniu įstatymo Nr. XIV-1726 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1405**

(siūloma atsisakyti 2026 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančio Švietimo įstatymo pakeitimo, kad pagrindinis išsilavinimas būtų įgyjamas pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų metu pasiekus švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytą dalykų slenkstinį lygį) ir **Švietimo įstatymo Nr. I-1489 11 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-655 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1396** (siūloma atsisakyti 2026 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančio Švietimo įstatymo pakeitimo, kad vidurinis išsilavinimas būtų įgyjamas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius 3 valstybinius brandos egzaminus).

Sporto įstatymo Nr. I-1151 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-607. Tikslas yra suteikti galimybę tiems sporto treneriams, gebėjusiems parengti Lietuvai aukščiausio lygio sportininkus, pasiekusius itin aukštus sportinius rezultatus ir sulaukusius pensinio amžiaus, gauti rentą, kurios dydis siektų 50 procentų trenerio parengto sportininko gaunamos rentos. Lietuvoje rengiant didelio meistriškumo sportininkus, kurie laimėjo ir toliau laimi aukščiausios prabos medalius Europos, pasaulio čempionatuose, Olimpinėse, parolimpinėse ir kurčiųjų žaidynėse, rentas gauna tik sportininkai. Laukiama Vyriausybės išvados.

Nacionalinės sporto tarybos įstatymo projektas Nr. XVP-1083 ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama užtikrinti valstybės sporto politikos įgyvendinimo srityje priimamų sprendimų skaidrumą, paskatinti nevyriausybinių organizacijų, veikiančių sporto srityje, įsitraukimą į sprendimų valstybės sporto įgyvendinimo srityje priėmimą ir Nacionalinei sporto tarybai suteikti biudžetinės įstaigos statusą, suteikiant jai sprendimų priėmimo valstybės sporto politikos įgyvendinimo srityje, o ne tik patariamąsios institucijos, funkciją. Kartu su šiuo įstatymo projektu pateiktu **Sporto įstatymo pakeitimų įstatymo projektu Nr. XVP-1084** siekiama be kita ko patikslinti ir teisinį reguliavimą įgyvendinant Konstitucinio Teismo 2025 m. gegužės 21 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos sporto įstatymo kai kurių nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. Tikėtina, kad Seimas dėl šių įstatymo projektų apsispręs dar šioje sesijoje.

Pavasario sesijos metu po pateikimo pritarta, tačiau dar nesvarstyti **Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 8-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-1239** ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama sustiprinti nepilnamečių apsaugą skaitmeninėje erdvėje. Projektais siūloma įtvirtinti „skaitmeninę pilnametystę“ ir nustatyti aiškas internetinių platformų paslaugų teikėjų pareigas. Siekiama apibrėžti skaitmeninę pilnametystę, nustatyti, kad jaunesni nei 16 metų asmenys platformomis gali naudotis tik gavus tėvų ar atstovų pagal įstatymą sutikimą, ir įpareigoti paslaugų teikėjus taikyti patikimas, proporcingas ir duomenų apsaugą užtikrinančias amžiaus patvirtinimo priemones. Laukiama Vyriausybės išvados.

TEISĖ IR TEISĖTVARKA

Administracinių nusižengimų kodekso 283, 589 straipsnių pakeitimo ir 112, 1131 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas Nr. XV-782. Atsižvelgiant į tai, kad žemės sklypų ribos jau būna suprojektuotos teritorijų planavimo dokumente arba žemės valdos projekte, kuriais remiantis atliekami kadastriniai matavimai, taip pat į tai, kad žemės sklypo kadastrinių matavimų metu nustatomos žemės sklypo ribų posūkio taškų koordinatės valstybinėje koordinacių sistemoje, kurios yra stabilios ir nekintančios (nepaisant aplinkybės ar ribos paženklintos riboženkliais, ar nepaženklintos), priimtu įstatymu atsisakoma privalomo visų žemės sklypų ženklinimo riboženkliais sudarant galimybę žemės sklypo savininkui nuspręsti dėl ženklinimo riboženkliais tikslingumo. Įstatymas panaikina administracinę atsakomybę už riboženklių sunaikinimą.

Administracinių nusižengimų kodekso 547 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-801. Sugriežtinta atsakomybė valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovams už atsisakymą teikti informaciją visuomenės informavimo priemonių atstovams ar trukdymą žurnalistams atlikti profesines pareigas. Už pirmą kartą padarytą veiką nustatoma bauda valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams nuo šešiasdešimt iki trijų šimtų eurų. Pakartotinai padarius administracinį nusižengimą nustatyta bauda nuo trijų šimtų iki šešių šimtų eurų.

Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-798. Suteikiama teisė savivaldybių tarnybų pareigūnams, nustačius, kad vidaus vandenų transporto priemone keleivis plaukia be bilieta ar pažeisdamas bagažo vežimo taisykles, pradėti administracinio nusižengimo teiseną, atlikti administracinio nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolą.

Administracinių nusižengimų kodekso 476 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-816. Įgyvendinamos 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1309 dėl priemonių gigabitinių elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/2120 ir panaikinama Direktyva 2014/61/ES (Gigabitinės infrastruktūros aktas) nuostatos, įtvirtinant atsakomybę fiziniams asmenims, kurie nesiverčia elektroninių ryšių veikla arba juridinių asmenų, kurie nesiverčia elektroninių ryšių veikla, vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims už šio Reglamento nuostatų pažeidimą.

Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 25, 34 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-923. Įtvirtinamos analogiškos kaip ir civiliniame procese nuostatos dėl žyminio mokesčio mokėjimo, grąžinimo ir įskaitymo. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija įpareigojama nustatyti mokėjimo, įskaitymo ir grąžinimo taisykles, kuriose bus detalizuotos aktualios žyminio mokesčio administravimo procedūros ir kurio nuostatos bus aktualios visiems teisinių santykių subjektams (teismams, VMI, asmenims), dalyvaujantiems žyminio mokesčio mokėjimo, įskaitymo ir grąžinimo procedūrose, kas, savo ruožtu, užtikrins tinkamą, efektyvą žyminio mokesčio administravimą.

Civilinio kodekso 6.363, 6.364, 6.3641, 6.3642 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-779 ir Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 12, 22 ir 40 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo aštuntuoju 1 skirsniu įstatymas Nr. XV-780. Įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1799 dėl bendrųjų taisyklių, kuriomis skatinamas prekių taisyimas, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 2017/2394 bei direktyvos (ES) 2019/771 ir (ES) 2020/1828. Įtvirtintos priemonės, skatinančios vartotojų išgyjamų galimų pataisyti prekių su trūkumais taisymą ir pakartotinį naudojimą, kai teisinė garantija apima taisymą ir kai jo neapima.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-365. Siūloma nustatyti komisijai teisę reikalingą informaciją, paaiškinimus ir dokumentus išsireikalausti kreipiantis į teismą. Taip pat siūloma nustatyti, kad komisijos prašymo teisme išnagrinėjimui būtų taikoma pagreitinata procedūra.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Rinkimų kodekso 10, 16, 26, 33, 34, 46, 48, 72, 73, 76, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 88, 89, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 103, 108, 111, 112, 119, 123, 124, 129, 130, 138, 156, 172, 176 ir 193 straipsnių pakeitimo konstitucinis įstatymas, Lietuvos Respublikos referendumo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1163 12 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XVP-1285(2) ir Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos konstitucinio įstatymo Nr. XIV-2829 10 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XVP-1287(2). Užtikrinamas aiškesnis, nuoseklesnis ir proporcingesnis teisinis reguliavimas, sudaromos palankesnės sąlygos rinkimų organizavimui ir dalyvavimui juose, stiprinamas rinkimų proceso skaidrumas, atsparumas piktnaudžiavimui bei išorės grėsmėms, taip pat suderinamas atskirų rinkimų ir kitų tiesioginės demokratijos institutų teisinis reguliavimas. Priėmimas numatytas 2026 m. birželio 30 d.

Rinkimų kodekso 92 straipsnio pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XIVP-3476(2). Reglamentuojamos rinkimų stebėtojų teisės fiksuoti galimus rinkimų proceso pažeidimus be asmens sutikimo, sudaromos sąlygos veiksmingesnei rinkimų priežiūrai ir pažeidimų prevencijai, kartu užtikrinant, kad užfiksuota medžiaga būtų naudojama tik galimų pažeidimų tyrimo tikslais ir perduodama kompetentingoms institucijoms. Priėmimas numatytas 2026 m. birželio 30 d.

Rinkimų kodekso 26, 46, 48, 78, 84, 89, 134, 135, 136, 137 ir 143 straipsnių pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas Nr. XVP-1332(2). Užtikrinamas aiškesnis ir nuoseklesnis teisinis reguliavimas, sudaromos palankesnės sąlygos organizuoti rinkimus ir dalyvauti juose, stiprinamas

rinkimų proceso skaidrumas bei išsprendžiami praktikoje kylantys rinkimų organizavimo ir vykdymo klausimai.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-993. Projektu siūlyta sumažinti aktyvaus rinkimų teisės amžiaus ribą savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose iki 16 metų, siekiant įgalinti jaunimą anksčiau dalyvauti politiniame gyvenime ir priimant sprendimus dėl savo gyvenamosios aplinkos. Pirmojo balsavimo metu už Konstitucijos 34 straipsnio pakeitimo įstatymo priėmimą balsavo 87 Seimo nariai, todėl Konstitucijos pataisa nebuvo priimta. Nepriimta Konstitucijos pataisa Seimui iš naujo svarstyti gali būti teikiama ne anksčiau kaip po vieno metų.

Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo Nr. VIII-1436 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XVP-1122. Siekiama pripažinti netekusiu galios aktualumą praradusį įstatymą, reglamentuojantį asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registraciją ir prisipažinimą, atsisakyti perteklinių informacijos slaptumo ribojimų bei sudaryti sąlygas visuomenei ir suinteresuotiems asmenims susipažinti su istoriškai reikšminga informacija apie represinių struktūrų veiklą ir asmenų vaidmenį joje. Paskelbta įstatymo projekto svarstymo pagrindiniame komitete pertrauka.

Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1334. Pagrindinis komitetas nusprendė daryti įstatymo projekto Nr. XVP-1334 ir lydinčiųjų įstatymų projektų Nr. XVP-1336, Nr. XVP-1338, Nr. XVP-1339 ir Nr. XVP-1341 svarstymo Komitete pertrauką iki Seimo V (rudens) sesijos. Pagrindiniame komitete nuspręsta sudaryti darbo grupę įstatymo projekto Nr. XVP-1334 tobulinimui, atsižvelgiant į tai, kad šis ir lydintieji projektai neatliepia būtinų vietos savivaldos pokyčių poreikio ir nesudaro prielaidų sistemškai spręsti praktikoje išryškėjusių vietos savivaldos institucijų kompetencijų ir veiklos, gyventojų dalyvavimo vietos savivaldoje bei kitų susijusių problemų.

Draudimo propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas įstatymo Nr. XIV-1679 4, 5, 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-582 ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama deleguoti savivaldybių institucijoms sprendimų priėmimą dėl viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui, panaikinant Viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui vertinimo tarpinstitucinės komisiją. Tokiu būdu būtų padidintas tokio pobūdžio sprendimų priėmimo efektyvumas.

ŽMOGAUS TEISIŲ KLAUSIMAI

Baudžiamojo proceso kodekso 310, 324 ir 385 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-962. Įstatymu nustatoma pareiga teismams perduoti teismo nuosprendžius dėl nusikalstamų veikų, padarytų vaiko atžvilgiu, Valstybės vaiko teisių pasaugos ir įvaikinimo tarnybai nedelsiant po jų priėmimo. Nuosprendžiai turėtų būti pateikiami nepriklausomai nuo to, ar vaikas byloje dalyvauja kaip nukentėjęsysis, liudytojas ar kitaip susijęs asmuo. Priėmus įstatymą, Tarnyba turės galimybę savarankiškai identifikuoti vaikus, kurių saugumui ar jų teisių tinkamam užtikrinimui gali kilti grėsmė, ir atitinkamai inicijuoti situacijos vertinimo ar apsaugos priemonių taikymo procesus po priimto apkaltinamojo nuosprendžio dėl su vaiku susijusio asmens veikos.

Darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-184(2), Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 59 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1077(2) ir Teismų įstatymo Nr. I-480 98 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1078(2). Išplečiamas papildomų poilsio dienų („mamadienių“ ir „tėvadienių“) taikymas tėvams, auginantiems vaikus iki 14 metų. Šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas numato papildomas poilsio dienas tėvams, auginantiems vaikus iki 12 metų. Įstatymo projektais siūloma šią ribą padidinti iki 14 metų, taip sudarant geresnes galimybes derinti darbo ir

šeimoms įsipareigojimus bei stiprinti tėvų ryšį su paaugliais. Pažymėtina, kad paauglystės laikotarpiu vaikams ypač svarbus artimas ryšys su tėvais, jų dėmesys ir emocinis palaikymas. Tikimasi, kad siūlomi pakeitimai prisidės prie geresnės vaikų emocinės gerovės, padės mažinti žalingų įpročių riziką bei palengvins šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimą.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XVP-1265(2). Lietuva ratifikavusi Jungtinių Tautų Asmenų su negalia teisių konvenciją, įsipareigojo drausti diskriminaciją negalios pagrindu. Naujos redakcijos Lygių galimybių įstatymas atlieps Konvencijos įsipareigojimus, bus perkeltos direktyvos (ES) 2024/1499 nuostatos. Priėmus šį teisės aktą, bus daugiau skiriama dėmesio viešųjų paslaugų teikėjų, pardavėjų ir kitų paslaugų prieinamumas asmenims su negalia. Prieinamumas yra bendro pobūdžio ex ante (išankstinė) pareiga, orientuota į asmenų su negalia grupes. Taip pat Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba galės kreiptis į teismą su individualiais skundais dėl diskriminacijos, taip bus geriau užtikrinamos diskriminaciją patyrusių asmenų teisės, tame tarpe ir asmenų su negalia. Planuojama, kad šis teisės aktais bus priimtas Seimo 2026 m. IV (pavasario) sesijoje.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Pagalbinio apvaisinimo įstatymo Nr. XII-2608 1, 3, 5, 7, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-350 ir Pagalbinio apvaisinimo įstatymo Nr. XII-2608 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija). Šie įstatymo projektai parengti atsižvelgus į Konstitucinio teismo nutarimą kuriuo konstatuotos diskriminacinės galiojančio Pagalbinio apvaisinimo įstatymo nuostatos. 2025 m. balandžio 10 d. Konstitucinis teismas priėmė nutarimą, kuriame konstatavo, kad Pagalbinio apvaisinimo įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį asmenims, esant atitinkamų medicininių priežasčių ir nesant medicininių kontraindikacijų, sveikatos priežiūros paslauga – pagalbinis apvaisinimas – negali būti teikiama vien dėl to, kad jie nėra sudarę santuokos ar įregistravę partnerystės, vertintinas kaip pagal Konstitucijos 29 straipsnį draudžiamas žmogaus teisių varžymas dėl jų šeiminių padėties. Teismas taip pat konstatavo, kad ginčijamoje Įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatęs konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo neatitinkantį teisinį reguliavimą, diskriminuojantį nesusituokusius ar neįregistravusius partnerystės asmenis, kuriems nustatytas objektyvus medicininis pagalbinio apvaisinimo poreikis, įstatymų leidejas, reguliuodamas sveikatos priežiūros paslaugas – pagalbinio apvaisinimo – teikimo sąlygas, nesilaikė iš Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalies kylančio reikalavimo užtikrinti visiems prieinamą sveikatos priežiūrą, bei pripažino, kad Pagalbinio apvaisinimo įstatymo (TAR, 2016 09 19, Nr. 23713) 5 straipsnio 3 dalis tiek, kiek pagal ją teisę gauti pagalbinio apvaisinimo paslaugas turi tik santuoką ar registruotos partnerystės sutartį sudarę asmenys, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, 53 straipsnio 1 daliai. Įstatymų projektų kol kas neapsvarstė pagrindinis Sveikatos reikalų komitetas.

Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai. Šiais projektais siekiama perkelti 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje – taip efektyvinti apsaugos ir pagalbos prieinamumą asmenims, nukentėjusiems nuo įvairių rūšių smurto, įskaitant smurtą informacinėmis technologijomis. Be kita ko, priėmus įstatymą būtų įtvirtinta smurto dėl lyties sąvoka, tai užtikrintų moterų, patiriančių smurto riziką, pažeidžiamumo mažinimą. Vyriausybė projekto nepateikė.

VALSTYBĖS VALDYMAS IR SAVIVALDA

Viešojo sektoriaus darbuotojų registro įstatymo Nr. XIV-1986 pakeitimo įstatymas Nr. XV-1015. Numatyta, kad vieninga viešojo sektoriaus darbuotojų duomenų sistema bus Viešojo sektoriaus darbuotojų registro informacinė sistema (VSDRIS), kurioje bus tvarkomi ne tik valstybės tarnautojų, bet ir politikų, diplomatų, pareigūnų, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis

duomenys, t. y. ji apims beveik visų viešojo sektoriaus darbuotojų duomenis (išskyrus neviešo pobūdžio veiklą vykdančius viešojo sektoriaus darbuotojus). Tikslas – aiškiai reglamentuoti viso viešojo sektoriaus darbuotojų duomenų tvarkymo tvarką ir ją inkorporuoti į bendrą informacinių išteklių valdysenos sistemą. Iki 2032 m. gruodžio 31 d. registro informacinėje sistemoje planuojama tvarkyti visų viešojo sektoriaus įstaigų (apie 3 200) darbuotojų duomenis (apie 350 tūkst. darbuotojų).

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1394(2). Tikslas – sugriežtinti nepriekaištingos reputacijos reikalavimus taikomus Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) nariams. Įtvirtintas papildomas reikalavimas siejamas su VTEK vykdomos priežiūrinės veiklos sričių pažeidimais. Laukiami projekto rezultatai – priėmus įstatymo projektą, bus sudarytos prielaidos sustiprinti VTEK dalykinę reputaciją ir didesį pasitikėjimą šia institucija ir apskritai valstybe.

Seimo statutas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto 49, 58¹ ir 225 straipsnių pakeitimo ir papildymo 226³ straipsniu“ Nr. XV-796. Pakeitimu Seimo procedūrose įtvirtintas naujas valstybės pažangos atskaitomybės svarstymo modelis: patikslintos komitetų funkcijos svarstant Vyriausybės veiklos prioritetus, nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitą, taip pat sustiprintas Ateities komiteto vaidmuo ilgalaikės valstybės raidos parlamentinėje priežiūroje. Šis pakeitimas svarbus tuo, kad Seimo statute aiškiau apibrėžiama, kaip Seime turi būti svarstomi strateginio pobūdžio atskaitomybės dokumentai.

Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 5 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-877. Įtvirtintas patikslintas Vyriausybės atsiskaitymo Seimui modelis. Vietoje iki šiol taikytos valstybės pažangos ataskaitos logikos nustatoma kasmetinė pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita. Šiuo pakeitimu siekiama aiškiau atskirti kasmetinį Vyriausybės veiklos rezultatų pristatymą nuo ilgalaikės valstybės pažangos strateginio vertinimo.

Strateginio valdymo įstatymo Nr. XIII-3096 14 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-878. Patikslinta atsiskaitymo už pasiektą pažangą sistema, nustatant, kad atsiskaitymas vykdomas Valstybės pažangos strategijoje nustatyta tvarka. Šis pakeitimas svarbus tuo, kad sudaro prielaidas aiškiau atskirti kasmetinę veiklos rezultatų stebėseną nuo ilgalaikių valstybės raidos tikslų vertinimo, kuris reikalauja ilgesnio laikotarpio duomenų, tendencijų analizės ir kokybinio strateginio vertinimo.

Seimo nutarimas dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ pakeitimo Nr. XV-879. Patikslintas strategijos įgyvendinimo stebėsenos ir atsiskaitymo modelis. Įtvirtinama, kad kasmet būtų vykdoma „Lietuva 2050“ įgyvendinimo stebėseną, o gilesnis Valstybės pažangos strategijos vertinimas būtų atliekamas kas ketverius metus. Tokiu būdu siekiama išvengti formalaus kasmetinio ilgalaikės pažangos vertinimo ir sudaryti sąlygas kokybiškesnei, duomenimis bei ateities išvalgomis grįstai strateginei analizei. Šiais teisės aktais sprendžiamos praktikoje išryškėjusios problemos: nepakankamas valstybės pažangos ataskaitos duomenų aktualumas, sudėtingas jos pateikimo Valstybės kontrolei ir Vyriausybei terminų suderinimas bei poreikis ilgalaikę pažangą vertinti ne vien pagal metinius rodiklių svyravimus, bet pagal platesnes tendencijas ir strateginį poveikį.

Seimo IV (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 5, 15, 54, 55 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-384(2) ir lydimieji įstatymų projektai. Tikslas – nustatyti savivaldybėms galimybę įstatymuose nustatytais sąlygomis išimtiniais atvejais sudaryti vidaus sandorius ir patikslinti savivaldybių viešųjų paslaugų teikimo ir administravimo tvarką. Užtikrinant vidaus sandorio skaidrumą, sandoris galės būti sudaromas atlikus viešąjį pirkimą arba rinkos dalyvių apklausą arba atlikus objektyviais duomenimis grįstą socialinę-ekonomine analizę, kurios atlikimo metodiką nustatys Vyriausybė. Siūlomais pakeitimais bus įgyvendintas Konstitucinio Teismo 2024 m. spalio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 55 straipsnio 3 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. Laukiami projektų rezultatai – savivaldybės turės daugiau galimybių gyventojams nepertraukiamai teikti kokybiškas ir prieinamas viešąsias paslaugas, kas ypatingai aktualu šiuo sudėtingu geopolitiniu laikotarpiu. Priėmimas numatytas 2026 m. birželio 30 d.

Valstybės politikų elgesio kodekso 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-1297(3). Siekiama tobulinti valstybės politikų elgesio tyrimo teisinį reguliavimą. Tikslas – identifikuoti asmenis, kurie kreipiasi į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją, siekiant išvengti anoniminių, apsimestinių skundų nagrinėjimo. Siūloma nustatyti, kad skundas, kreipimasis ar pranešimas turi būti pasirašytas fizinio ar juridinio asmens (ar jų atstovų), o elektroninių ryšių priemonėmis teikiamas kreipimasis turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas tokiu būdu, kuris užtikrina elektroninę asmens atpažintį ir teksto autentiškumą. Įstatymo projekto svarstymas Seimo plenariniame posėdyje numatytas 2026 m. birželio 18 d. Tikėtina, kad įstatymo projektas bus priimtas Seimo 2026 m. IV (pavasario) sesijoje.

Seimo IV (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Seimo statuto 58¹ straipsnio pakeitimo projektas dėl Seimo Ateities komiteto kompetencijos ilgalaikės demografinės politikos srityje. Projekto svarstymas nukeltas į V (rudens) sesiją. Siekiama aiškiau įtvirtinti Ateities komiteto vaidmenį vykdant ilgalaikės demografinės politikos parlamentinę kontrolę ir stebėseną. Projektas svarbus tuo, kad demografiniai procesai – gyventojų skaičiaus ir amžiaus struktūros kaita, gimstamumas, migracija, regioniniai demografiniai skirtumai ir žmogiškojo kapitalo tvarumas – daro tiesioginę įtaką valstybės ateities raidai, viešųjų paslaugų tvarumui, darbo rinkai, regionų gyvybingumui ir nacionaliniam saugumui. Sesijos metu nebuvo užbaigtos visos svarstymo ir derinimo procedūros.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus patarėja

Dalia Juknevičiūtė

Tel. (0 5) 209 6185, el. p. dalia.jukneviciute@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2026